

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Mundi moles.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

Una cum
quing. sen-
sibus in-
terioribus
& quatuor
exterioribus.
Caput pro-
mente.

addamus, uniuscujusque animalis ratione pollentis Mens dicitur, cujus sedes cerebrum: unde ca-
put, & cuncta quae adhaerent jecori, super altare in holocaustum ponere jubemur: nam & cor & je-
cur concupiscentiae nostrae impetum, motumque continent. Hinc Paulus nobis bene precatus: *Pax,*
inquit, *Dei, quae exuperat omnem sensum, custodiat corda vestra, & intelligentias vestras.* Idem Hesychi-
us huc adnequit illud ex Esaiâ: *Omne caput languidum, & omne cor marens, a planta pedis usq., ad cer-
vicem, non est in eo sanitas.* quod enim in nobis est rationis, ut dictum, in utroque habitat, & corde
& cerebro. Non decet autem mentem sobriam dividi, sed esse veluti vinculum, quod affectus no-
stros ad sanam rationem adjungat atque devinciat.

DOMINIUM, CAP. III.

τὸ κεφάλαιον τῆς
τυραννίδος,
caput &
principis
tyrannidū.
Lucian. in
Tyranni-
cida.
Artem. l. 1.
sup. 18.

ET quamvis per se caput principatus indicium sit, longe tamen significantius hieroglyphiceque
magis id ostendit, si fascia redimatur, sive ea Corona, sive, ut apud Græcos, Diadema vocetur.
Nam & conjectores eo redimiculo caput insignitum per somnium visum, domini signum autu-
mant. Sedenim diademati suus est locus inter vestimenta, ubi reliqua tractamus insignia, nunc de
capite simpliciter verba facimus.

MUNDI MOLES. CAP. IV.

Serapidis simulacrum apud veteres auctores celeberrimum, cœlum habere caput dicebatur. *Ar-*
de Eustathius erudite. Iliad. veteres ait cœlum pro capite accepisse, atque ita Pallas de cœlo de-
scendit, incitatioem Achillis iram compressura. Sed quoniam multa super eo toto opere dicenda
sunt, quod id sibi numen Ægyptii pro rerum natura confinxere, non importunum fuerit loco hoc
totam hieroglyphicam ejus effigiem, per quam mundi totius moles indicatur, semel eo modo de-
scribere, quo exhibita est ab oraculo, quod ut fertur, ipse de seipso in Nicocreontis Cyprii regis
gratiam his carminibus enunciauit:

Εἰμι θεὸς τοῦ δέμασι οἴον, καὶ ἡ εἶπω
ἔργου κόσμου κεφαλὴ, γαστήρ ἡ θαλάσσα,
Γαῖα δέ μοι πόδες εἶσι, τὰ δὲ δατ' ἐν αἴθερι καί,
ὄμματ' ἀπλανήεις λαμπροῦ Φαέου ἡελίοιο.

Sed quoniam in Macrobianis aliquot codicibus pro lectione, quae est τῶν δέμασι legere est: *ce-*
lūgatiore versu τῶν ἡμαθεῖν, si cui ea magis arrideat, dicamus:

Sum Deus, ut discas, talis, qualem ipse docebo,
Caestis mundus caput est, mare venter opacum,
Terns pedes, aures versantur in aethere summo,
Lux, oculi, quam solis habet splendentis imago.

Ubi animadvertendum, ventrem pro mari, & vice versa, mare pro ventre etiam apud alios accipi
præfertimque apud conjectores. Nam Hippocrates Cœus horum sententiam secutus, cum a grotto
qui per nocturnam imaginem mare perturbatum viderit, morbo ventris tentari conjicit, idque muni-
me contemptui habendum iudicat, qui adhibitis remediis, quo nutricatu is curandus sit, statim do-
cet. Quin apud nos etiam in sacris literis aliquid in hanc sententiam de Deo legere est. Nam, ut Cy-
prianus ait, mali demones ita per fabulas ea depravabant, quae manifestissimis passim verbis in Divi-
nis literis explicantur, ut illud in hanc sententiam apud Esaiam 66. *Quam mihi sedem adificabitis? aut*
quis locus ad requiē mihi? cælum mihi thronus est, terni autem scabellū pedum meorum, quod, quo sit in-
tellectu accipiendum, videris apud Adamantium super Genesim, homilia prima. Apud Hieremiam
22. *Nonne cælum & ternam ego impleo?* Et Prov. 15. *In omni loco oculi Dei speculantur bonos & malos.*
Hinc Cyprianus idē, in abditis & secretis vel semotis locis, in cubiculis etiam ipsis orandum monet,
idque magis fidei convenire. ut sciamus Deum ubiq; esse præsentem, at dire omnes, & videre, & ma-
jestatis suae plenitudine in audita quaque & occulta penetrare. Cum ita veteres per Serapin univer-
sam mundi molem, & ipsa rerum principia intelligerent, certatim cum templis magnificentissimis
honestarunt, cujusmodi ea fuerunt, quae in Memphis & in Alexandria celebrantur. Pausanias Athenis
etiā templum Serapidis fuisse narrat, Ptolomæi in gratiam structum, Invaserat autem Ptolomæi

Quin etiam
tres in Deo
vera perso-
nas, juxta
oculum,
quod perhi-
betur. *Thu-*
lidi Aegy-
piorum re-
gi renūci-
atum. Sed
hoc super-
stitionum
commentu
depravavit.

A **magnum** Lagi superstitio ex dæmonis apparitione, qui iusserat, ut apud Eustathium est, mitti navem, que appulit Phocidi, & accepto inde oraculo Sinopen accessit, indeque Jovis Serapidis simulachrum transtulit, quod quidem cujusnam esset materiæ discerni non poterat: nempe ut chaos ipsum, cujus symbolum erat, præ se ferret. Et quod illi simulacrum in templo Alexandria ita vastum erectum est, ut dextra unum parietem, alterum læva perfringeret, ex omnibus metallorum lignorumque generibus compositum ferebatur, ut nihil non complecteretur: quod terra vel proferat, vel intra viscera abditum occultarit.

Ue & apud Spartanos, Messenios, Boeotios.

LOCUPLETATIO. CAP. V.

EA autem potissimum de causa Serapis in cultu erat, quod persuasum mortalibus fuit, inde locupletiores divitiis obvenire. Ait enim Pfellus, dæmonas nobis sæpe divitiis polliceri. Porphyrius magnorum dæmonum principes Sarapin & Proserpinam agnoscit. Nam omnino qui apud Aegyptios Serapis, apud Græcos Pluto est. Pluto idem qui Divitiarum Deus. Hinc avarissima meretrix apud Catullum sollicita est, ut ad Serapin deferatur, cui preces alleget, divitiis & opes petitura: quod is dæmonum princeps locupletandis supplicibus dare operam, ejus superstitionis errore crederetur, atque ideo gestare calathum, de quo paulo post plura, unde bona hæc liberalissime depromerentur, nunc pauca hæc pro re sufficiat attigisse.

Plato h. v. Cratyl. To δὲ πλάττω vos ὀνομαζέμεν κατὰ τῆν τὴν πλάττω δόσιν.

LUCRUM. CAP. VI.

ESt & lucri signum caput, verum id apud conjectores: illi enim capitis magnitudinem insolitam, per nocturnam imaginem oblatam, divitiarum accessionem significare tradunt; propterea quod vulgo numi, ut apud Artemidorum est, Capita vocantur.

Plutonia vero nomen ob divitiarum largitionem. Idem Lucianus in Timone.

SALUS. CAP. VII.

Reciptum etiam est apud omnes, ut caput pro salutis hieroglyphico ponatur, idque in extremo discrimine commendare, id adjuvare, id devovere. Hinc totiens apud Homerum ea loquendi figura, ἐπ' ὀδυσσῆϊ, κἀδὲν, ἐπ' εὐμοίῳ κἀδὲν. Hinc Tib. Gracchus cum salutem suam populo commendaret, manu capiti superposita ire perrexit in Capitolium, quod illi male vertit, interpretantibus inimicis, eum ei signo diadema sibi deposcere. Tale aliquid apud Aristophanem Acharnanibus legas, dicente Dicaeopoli: *Et si non iusta profatus fuero, manu supra caput imposita, quæque universus approbet populus.* Sed & portenta huic subscribunt significationi, tacta siquidem de cælo Cæsarum æde, capita omnibus statuis simul dederunt, quo quidem ostento præmonstratum est Cæsarum progeniem unacum Nerone ejus gentis ultimo defecturam.

Artem. l. i. cap. 18. Sueton. in Galb. c. 11. Portenta ex manu capilli superposita

DOCTRINA IMPERIOVE PRÆSTANTES.

CAP. VIII.

Antiquum autem fuit institutum eos honore numismatum decorare, qui vel doctrina vel impetrio cæteris antecellerent. Quare Mitylenæi Sapphus imaginem numis impressere, Homerum Chii, auctore Strabone. Horum exemplum secuti Mantuani principes, Maronis sui speciem in numis aliquamdiu expressere, non immerito sibi alumno eo applaudentes, qui Venetiam universam sui nominis celebritate sempiternæ gloriæ commendavit. Plurimum vero Principum imagines proferturati per ejusmodi monumenta innotuere, neque numis tantum, verum etiam gemmis expressæ ut tot statuarum memoriam, quibus non suam tantum similitudinem humano habitu insignem esse voluerunt, verum etiam facies suas diis adscribi, utque ipsi eorum nominibus vocitari se jufferint, prætereamus. Longe illud simplicius, quod Octavianus Augustus numum cudit, in quo singula ex utraque facie capita, atque ea quidem pulcherrime elaborata, eorum alterius inscriptio est, **DIVOS JULIUS**, alterius, **AUGUSTUS DIVI F**, quam quidem inscriptionem multis aliis in monumentis usurpavit, ut in lapidibus, qui ruinarum injuriam effugerunt, passim Romæ legitur; cui ut adblandiretur Maro, Æneidos sexto, Divi eum genus appellavit; in Antiquissimis enim Romanæ Bibliothecæ codicibus habetur, **AUGUSTUS CÆSAR DIVI GENUS**. Idem cum Sphingem repudiasset, qua tabellas signare solitus erat, non sine multorum conviciis, qui ænigmata illum miltitare cavillabantur, Alexandri aliquamdiu imagine signavit, quoad sua demum uti collibuit cū

Ue Domitianus qui se Deum & dominum asserens, statuas aureas, ac argenteas sibi in Capitolio poni volebat. Sueton. in eod. cap. 17. Octavianus Augustus. Sueton. in Augusto cap. 50. Imago Alexandri.